

หัวข้อวิจัย	วารสารหลักสาขাবรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในประเทศไทย
ผู้ดำเนินการวิจัย	นายบรรพต พิจิตรกำเนิด
หน่วยงาน	กลุ่มวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้วารสาร การให้บริการวารสาร รวมถึงการอ้างอิงวารสารหลักสาขাবรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลและสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐบาลที่จัดการเรียนการสอนสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขাবรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 52 คน 2) บรรณารักษ์ หัวหน้าฝ่ายงานวารสารหรือสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง จำนวน 10 คน และ 3) ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 138 เล่ม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบบันทึกรายการอ้างอิงวารสารสำหรับข้อมูลที่รวบรวมได้ผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน

ผลการวิจัยสามารถนำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเด็นการใช้วารสาร พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิสาขাবรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป เข้าถึงวารสารจากฐานข้อมูลที่ห้องสมุดจัดให้บริการมากที่สุด โดยวารสารสาขাবรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ฉบับภาษาไทยที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ วารสารสารสนเทศศาสตร์ และวารสารบรรณศาสตร์ มศว. ส่วนฉบับภาษาต่างประเทศที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ College & Research Libraries, Library Trends, Library & Information Science Research, Journal of Academic Librarianship, Journal of Information Science, IFLA Journal, Library Journal, Information Research, Library Quarterly และ Library Hi Tech ตามลำดับ ทั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นว่าวารสารฉบับภาษาไทยที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพในระดับดี ได้แก่ วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ วารสารสารสนเทศศาสตร์ วารสารบรรณศาสตร์ มศว. วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ วารสารอินฟอร์เมชัน และวารสารห้องสมุด ส่วนวารสารฉบับภาษาต่างประเทศที่มีชื่อเสียงและคุณภาพในระดับดีมากที่สุด ได้แก่ Information Research, College & Research Libraries, Journal of Academic Librarianship, Library & Information Science Research, Information & Management, Journal of Information Science, Information Technology and Libraries และ Library Trends

2. ประเด็นการให้บริการวารสาร พบว่า ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอน สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ทุกแห่งใช้เกณฑ์การคัดเลือกวารสาร โดยพิจารณาจาก เนื้อหาตรงตามความต้องการของผู้ใช้, เนื้อหาที่มีความสำคัญ ถูกต้อง เชื่อถือได้ และทันสมัย, วารสาร ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ, มีการเผยแพร่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ, การใช้ภาษาถูกต้องและการลำดับเนื้อหาเหมาะสม ทั้งนี้วารสารสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ฉบับภาษาไทย ที่มีให้บริการมากที่สุด ได้แก่ วารสารห้องสมุด วารสารสารสนเทศศาสตร์ และวารสารโดมทัศน์ ส่วนวารสารฉบับภาษาต่างประเทศที่มีให้บริการมากที่สุด ได้แก่ Library Resources & Technical Services, Library & Information Science Research, Library Trends, Library Journal, Library Quarterly, College & Research Libraries, IFLA Journal, Journal of Academic Librarianship, Journal of Librarianship and Information Science, Library Hi Tech, Serials Librarian และ Information Technology and Libraries นอกจากนี้บรรณารักษ์ หัวหน้าฝ่ายงานวารสารหรือสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องได้ให้ความเห็นว่าวารสารฉบับภาษาไทยที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพในระดับดี ได้แก่ วารสารสารสนเทศศาสตร์ วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ วารสารโดมทัศน์ วารสารบรรณศาสตร์ มศว. วารสารอินฟอร์เมชั่น วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และวารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ ส่วนวารสารฉบับภาษาต่างประเทศที่มีชื่อเสียงและคุณภาพในระดับดีมาก ได้แก่ Journal of Information Technology : JIT, Journal of Information Science, International Information and Library Review, Journal of Academic Librarianship, Journal of Librarianship and Information Science, Library Hi Tech, Library & Information Science Research, Information & Management, Information Research, Journal of Management Information Systems และ Libri

3. ประเด็นการอ้างอิงวารสารสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในงานนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า การอ้างอิงวารสารสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ในงานนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 1,360 รายการ ซึ่งเป็นการอ้างอิงวารสารภาษาต่างประเทศ 767 รายการ และเป็นวารสารภาษาไทย 593 รายการ ทั้งนี้วารสารฉบับภาษาไทยที่มีการอ้างอิงมากที่สุด คือ วารสารห้องสมุด ส่วนวารสารฉบับภาษาต่างประเทศที่มีการอ้างอิงมากที่สุด คือ College & Research Libraries

4. ประเด็นการทดสอบความสัมพันธ์ของการจัดอันดับวารสารหลักสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยนำมาทดสอบระหว่างอันดับค่าดัชนีผลกระทบการอ้างอิง อันดับการใช้วารสารของผู้ทรงคุณวุฒิ อันดับการให้บริการของห้องสมุด และอันดับการอ้างอิงบทความวารสารในผลงานนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ผลการทดสอบพบว่า การจัดอันดับด้วยค่าดัชนีผลกระทบการอ้างอิงและการอ้างอิงบทความวารสารในผลงานนิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05